

ÖDEVİN BAŞARIYA ETKİSİ*

Neşe Işık TERTEMİZ**

Eğitim ve öğretimin en önemli hedeflerinden biri, bireyi hayata hazırlama olduğuna göre, hayati bilgiler öğrenilen bilgilerin uygulanması ile kazanılır. Okullarımız bu işgörüğü ödevlerle yerine getirmeye çalışmaktadır. Programlarda ve yönetmeliklerde bu amaçla ödevlere yer vermektedir.

Yönetmelikte ödevden;

Öğretmen tarafından öğrencilerden istenen, onları araştırma yapmaya, incelemeye, düşünmeye, mukayese etmeye, araştırmaya ve gözlem yapmaya yönlendirecek, onların bilgilerini artırıp becerilerini geliştirecek çalışmalar, (11.12.1985 tarih ve 2181 sayılı T.D.'de yayınlanmıştır.) olarak söz edilmektedir.

Türk Milli Eğitim Sisteminde ilk ve orta öğretimde evde yapılmak üzere ödevler verilmektedir. Yönetmelikte ayrıca ödevin nasıl verileceği ve nelere dikkat edilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Gereği gibi verildiğinde öğrenme düzeyini yükselteceği düşünülmektedir.

Bugün ilkokullarda öğretmen ev ödevlerini nasıl uygulamaktadır? Ailelerden ve bazı eğitimcilerden gelen sesler bunun istendik şekilde yürütülmediğini göstermektedir. Bu kişiler ev ödevlerinin faydadan çok zarar sağladığını savunurken tamamen kaldırılmasını istemekte, neden olarak şu fikirleri öne sürmektedirler: (Yetenç, 1955:9 - Dinçer, 1948:377, Demirel, 1989:19)

1. Tekrarlar yeteri derecede yapıldıktan sonra ev ödevine ihtiyaç yoktur.
2. Öğretmenler çok ödev veriyorlar. Gelişmekte olan çocuk için bu zararlıdır.
3. Program yüklü olduğu için çocuklar yorulmakta, dinlenme zamanında ödev yapmak zorunda kalmaktadırlar.

* Araştırma Özeti.

** TED Ankara Koleji İlk Kısım Müdür Yrd.

4. Öğretmenler, hayati değeri az olan ödevlere daha çok yer vermektedirler.
5. Ev ödevleri kontrol edilmemektedir; ya da gelişigüzel kontrol edilmektedir. Fayda yerine zarar getirmektedir. Ödevler baştan savma yapılmakta, ailelere yaptırılmakta, aileleri rahatsız etmekte, öğrencilere tembellik, hazıra konma, okuldan dersten soğuma gibi kötü alışkanlıklar kazandırmaktadır.
6. Birçok çocuk okuldan eve geç dönmekte ve etkili çalışmamaktadır.
7. Çoğunun, evde ders çalışmak için uygun ortamı olmamaktadır.

Belirtilen bu sakıncalar, bizi ev ödevi vermeme düşüncesine götürmektedir. Acaba gerçekte ev ödevi kalkmalı mıdır? Yönetmelikte belirtilen ödevin yararları ve nasıl verilmesi gerektiği düşünülünce eleştirilerin daha çok ödevin gereksizliğini değil verilme tarzına karşı olduğunu göstermektedir. Ödevler gereği gibi verilse verimli olmaz mı?

Ev ödevlerinin verilmesini savunan görüşler ise şöyle özetlenebilir; (Demirel, 1989: 18-19) Ev ödevi:

1. Ev ile okul arasında sağlam bir ilişki kurulmasını sağlayan bir bağıdır.
2. Çocuğun evde yaptığı çalışma okulda öğrendiklerini kuvvetlendirmesini sağlar.
3. Çocukların kişilik gelişimi açısından iyidir.
4. Öğrencide sorumluluk duygusunu geliştirir.
5. Öğrencinin çalışmaya ayırdığı süreyi uzatır.
6. İnsani ve fiziki kaynakların kullanılması olanaklarını sağlar.

Bu çalışmada ev ödevlerinin öğrenme üzerinde etkili olduğu görüşü be-nimsenerek, ilkokul beşinci sınıf öğrencilerine matematik öğretiminde verilen ev ödevlerinin başarıyı ne ölçüde etkilediği saptanmaya çalışılmıştır.

Problem Cümlesi

Ödev, öğrenci erişimini* anlamlı düzeyde etkilemekte midir?

Alt Problemler

1. Ödev verilip tartışılan grup ile ödev verilen ve hiç ödev verilmeyen grupların öntest ve sontest erişimleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

* Öğrencilerin programa girişteki davranışları ile programdan çıkıştaki davranışları arasındaki hedeflerle tutarlı fark. (Ertürk, 1984: 115) Araştırmada grupların öntest-sontest puanları arasındaki fark erişim puanı olarak alınmıştır.

2. Ödev verilip tartışılan grup ile ödev verilen ve hiç ödev verilmeyen grupların kalıcılık testi toplam puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Ödev verilip tartışılan grup ile ödev verilen ve hiç ödev verilmeyen grupların unutmaya puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Denenceler

1. a) Ödev verilip tartışılan grubun (A grubu) toplam erişim puanları ortalaması diğer grupların (B ve C grupları) toplam erişim puanları ortalamasından anlamlı derecede yüksektir.

b) Ödev verilen grubun (B grubu) toplam erişim puanları ortalaması, hiç ödev verilmeyen grubun (C grubu) toplam erişim puanları ortalamasından anlamlı derecede yüksektir.

2. a) Ödev verilip tartışılan grubun (A grubu) kalıcılık testi toplam puanları ortalaması diğer grupların (B ve C gruplarına) kalıcılık testi toplam puanları ortalamasından anlamlı derecede yüksektir.

b) Ödev verilen grubun (B grubu) kalıcılık testi toplam puanları ortalaması hiç ödev verilmeyen grubun (C grubu) kalıcılık testi toplam puanları ortalamasından anlamlı derecede yüksektir.

3. a) Ödev verilip tartışılan grubun (A grubu) unutmaya puanları ortalaması diğer grupların (B ve C grupları) unutmaya puanları ortalamasından anlamlı derecede düşüktür.

b) Ödev verilen grubun (B grubu) unutmaya puanları ortalaması hiç ödev verilmeyen grubun (C grubu) unutmaya puanları ortalamasından anlamlı derecede düşüktür.

Sınırlamalar

Araştırma TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi İlk Kısım 5. Sınıf 1989-1990 Öğretim yılı ikinci dönemde okutulan matematik dersinin "Silindir" ünitesiyle ve bu ünite ile ilgili verilen ödevin öğrencilerin bilişsel alanda erişimlerine etkisiyle sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma deseni aşağıda şematik olarak verilmektedir.

Öntest - Sontest Kontrol Gruplu Desen

Gruplar	Ölçme	Denel İşlem	Ölçme	Zaman	Ölçme
Deney (A)	Öntest (ödev)	İşlem (Ödev)	Sontest	15 gün	Kalıcılık testi
Deney (B)	Öntest	İşlem.(Ödev)	Sontest	15 gün	Kalıcılık testi
Deney (C)	Öntest	İşlem	Sontest	15 gün	Kalıcılık testi

Evren ve Örnekler

Araştırmaya TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi İlk Kısım 5. sınıf öğrencilerinden random yoluyla 5C, 5D ve 5G sınıflarına devam eden öğrenciler alınmıştır.

Bu üç gruba öntest uygulanmış ve "silindir ünitesindeki" bilişsel giriş davranışları açısından gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı "t" testi ile test edilmiştir.

Grupların öntest puan ortalaması Tablo 2-1'de verilmiştir.

TABLO 2-1. Grupların Öntest Puanları Ortalaması

	n	öntest $\bar{x}$	Gözlenen t	.05 Tablo t
Deney (A)	44	8,04	A ve B için: 0,01	
Deney (B)	44	8,06	A ve C için: 0,30	1,98
Deney (C)	42	7,90	B ve C için: 0,81	

Tabloya göre grupların denk olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri:

1. "Silindir Ünitesi" (21 soruluk) Başarı Testi
2. Deney A grubuna verilen ön ödev (10 soruluk)
3. Deney A, Deney B gruplarına verilen ödev. (10 soruluk)

Verilerin Cinsi ve Kaynağı

Deney A, Deney B ve Kontrol C gruplarına öntest ve kalıcılık testi uygulanmış ve aşağıdaki veriler toplanmıştır.

1. Grupların (A, B, C) öntest puanları ortalamaları
2. Grupların (A, B, C) sontest puanları ortalamaları
3. Grupların (A, B, C) sontest-öntest erişim puan ortalamaları
4. Grupların (A, B, C) kalıcılık testi puan ortalamaları
5. Grupların (A, B, C) son test-kalıcılık testi unutma puanları ortalamaları.

Verilerin Analizi

Testin güvenilirliğini hesaplamada Pearson Momentler Korelasyon katsayısına bakılmıştır. Güvenirlilik 70.03 bulunmuştur. Bu çalışmada deneysel desende "t" testi kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1. Denenceyle İlgili Bulgular ve Yorumu:

Her üç grubun toplam erişim düzeyindeki sontest-öntest ile ilgili veriler Tablo 3-1'de verilmiştir.

Tablo 3 - 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Erişim Farkları

Gruplar	n	Sontest-Öntest X	Gözlenen t	.05 Tablo t
Deney (A)	44	5.65	A ve B : 3.69	
Deney (B)	44	4.80	A ve B : 3.72	1.98
Kontrol (C)	42	3.60	B ve C : 3.33	

Bu tabloya göre, ödev verilen ve tartışılan grubun (A grubu) diğer gruplardan daha başarılı olduğu, ödev verilen grubun (B grubu) ise hiç ödev verilmeyen gruba göre (C grubuna) daha başarılı oldukları söylenebilir. Yani ödev öğrenci erişimini etkilemektedir.

Bu denence ile ilgili bulgular, denenceyi destekler niteliktedir. Araştırmada, Deney A grubundaki ve Deney B grubundaki öğrencilere ünite gerçekleştirilmeye çalışılan hedefleri destekler nitelikte ödev verilmiştir. Bu nedenle, öğrencilerin toplam erişimleri arasındaki farkların ödevden kaynaklandığı savunulabilir. Bu çalışmada ödev, tam öğrenmeyi gerçekleştirmek için bir araç olarak kullanılmıştır. Deney A grubunda yani ödev verilip tartışılan grupta öğrencilere dönük düzeltme ve pekiştirme veril-

miştir. Bu da öğrenci katılmağını artırmıştır. Verilen her bir ödev sorusu üzerinde durulması öğrenmeden oluşan eksikler ve yanlışların düzeltilmesi başarıyı artırmıştır.

Ödev verilip yalnızca dönüt verilen diğer deney grubunun (B grubu), hiç ödev verilmeyen gruptan (C grubundan) daha başarılı olması şu şekilde yorumlanabilir. Ödevle ilgili dönüt verilmesi öğrenci erişimini anlamlı yönde etkilemiştir. Çünkü dönüt öğrenciye yaptığı davranış hakkında bilgi vermiştir. Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu bilen öğrenci, o davranışını düzeltmiş aynı zamanda ek çalışmayla üniteyi pekiştirmiştir.

Ancak, dönüt, düzeltme ve pekiştireç birlikte kullanıldığı zaman öğrenci erişimini daha çok anlamlı düzeyde etkilemektedir (Sönmez, 1984). Ödevlerin de bu şekilde değerlendirilmesi gerekir.

Ayrıca ödev, öğrenilmiş bilgi ve becerilerin kuvvetlendirilmesine fırsat sağlamıştır. Bireysel çalışmaya fırsat verdiği için kişileri başbaşa bırakmış, onun yeteneklerinin gelişmesine, sorumluluk duygusu kazanmasına da fırsat verdiği söylenebilir. Başarıyla yaptıkları her soru onları güdülemiştir.

Yapılan birçok deneysel araştırmalarda da ilkokullarda ödev verilen grubun öğrencilerinin, ödev verilmeyenlere oranla daha başarılı oldukları bulunmuştur. (Demirel, 1989: 14-16, Di Napoli, 1937., Schain, 1954., Anderson 1946., Goldstein 1960., Frisen 1979., Walberg 1985: 76).

Ödev verilen gruplarda hiç ödev verilmeyen gruplara göre daha fazla öğrenme sağlanmıştır.

2. Denenceyle İlgili Bulgular ve Yorum

Ödev verilip tartışılan grubun (A), ödev verilen grubun (B) ve hiç ödev verilmeyen grubun (C) kalıcılık testiyle ilgili veriler Tablo 3-2'de verilmiştir.

Grupların kalıcılık testi toplam puanları açısından birbirlerine denk olmadıkları söylenebilir.

TABLO 3-2. Grupların Kalıcılık Testinden Elde Edilen Ortalamaları ve t Testi Sonuçları

Gruplar	n	Kalıcılık Testi $\bar{X}$	Gözlenen t	.05 Tablo t
Deney (A)	44	12.9	A ve B : 2.38	
Deney (B)	44	11.97	A ve B : 6.1	1.98
Kontrol (C)	42	10.33	B ve C : 4.1	

Grupların kalıcılık testi toplam puanları açısından birbirlerine denk olmadıkları söylenebilir.

Tabloya göre, ödev verilen ve tartışılan grubun (A grubu) öğrendiklerinin daha kalıcı olduğu söylenebilir. Ödev verilen diğer grupta (B grubu) da hiç ödev verilmeyen gruba (C grubu) göre öğrendiklerinin daha kalıcı olduğu savunulabilir. Yani ödevin unutmayı engellediği söylenebilir.

Bu denenceyle ilgili bulgular da denenceyi destekler niteliktedir. 1. denenceyle ilgili yorumlar bu denence için de geçerlidir. Verilen ödevin ilerideki başarıyı da olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Kalıcılığın en yüksek olduğu grup ödev verilip tartışılan yani dönüt, düzeltme ve pekiştirme sağlanan gruptur.

Sonuç olarak ödev, öğrenme ve kalıcılık üzerinde olumlu etkiye sahiptir.

3. Denenceyle İlgili Bulgular ve Yorum

Grupların unutmama puanları Tablo 3-3'de verilmiştir.

TABLO 3 - 3. Grupların Unutmama Testi Puan Ortalamaları

Gruplar	n	Unutmama $\bar{X}$	Gözlenen t	.05 Tablo t
Deney (A)	44	.81	A ve B : .65	
Deney (B)	44	1	A ve B : 1.38	1.98
Kontrol (C)	42	1.07	B ve C : 26	

Grupların silindir ünitesi sonundaki unutmama puanları açısından denk oldukları söylenebilir. Her üç grupta da aynı derecede unutmama olmuştur, denilebilir.

Bu denenceyle ilgili bulgular denenceyi reddeder niteliktedir. Bu durum şöyle yorumlanabilir:

Kalıcılık testinin zaman yeterli olmadığından 15 gün gibi kısa bir süre sonra uygulanması, çocukların testi hatırlayabilme olasılığını ortaya çıkarmaktadır.

Ayrıca, araştırmanın yapıldığı sınıfların, araştırma bitiminden sonra kontrol edilemediği, o günlerde Anadolu ve Özel Lise Giriş sınavlarının yaklaşması nedeniyle öğrencilerin çoğunun bu sınavlara hazırlanmaları sonuçları etkilemiş olabilir. Yine o günlerde okul idaresinin yaptığı "Genel Başarı Testine" sınıfların kendilerini hazırlamaları, müfettişlerin geleceği ve kontrol edilecekleri günlere rastlanması, sonuçları bu yönde etkilemiştir.

Ayrıca çocukların hızlı öğrendikleri de söylenebilir. Çünkü bazı kuramcılar, yavaş öğrenenlere kıyasla, hızlı öğrenenlerin, materyalin daha büyük bir kısmını hatırladıkları kanısındadırlar (Yıldırım, 1982: 27).

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlkokul beşinci sınıf matematik dersi "Silindir Ünitesi" öğretiminde ödevin öğrenci erişisine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkündür.

1. Ödevin, deney (A ve B grupları) ve kontrol (C) gruplarının erişileri arasında anlamlı bir farklılık yarattığı görülmüştür. bu durum, ödevin öğrencilerin matematik başarıları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

2. Deney (A ve B) grupları ve kontrol (C) grubunun kalıcılık testi toplam puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ödev verilip tartışılan grubun kalıcılık testinde daha yüksek puan aldıkları yani kalıcılığın bu grupta daha yüksek olduğu görülmektedir. Dönüt, düzeltme ve pekiştireç kalıcılığı sağlamaktadır. Ödev verilip yalnızca dönüt verilen grupta ise kalıcılık, hiç ödev verilmeyen gruptan daha fazladır.

3. Deney (A) ve (B) grupları ve kontrol (C) grubunun unutma puanları arasında anlamlı bir fark yoktur. Her üç grupta da aynı derecede unutma olduğu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

Bu çalışmadaki bulgulara dayanarak, özellikle ilkokul düzeyinde ödevin verilmesi gerektiği ancak verilmiş biçiminin önemli olduğu söylenebilir. Verilen ödevler mutlaka kontrol edilmeli, yalnızca dönüt verilmekle kalmayıp, yanlışlar düzeltilmeli, eksiklikler tatamlattırılmalı ve pekiştireç kullanılmalıdır.

Kalıcılığa ve unutmaya bakılması açısından ülkemizde öncü bir çalışma niteliği taşıyan bu araştırmanın, değişik alanlarda veya konu alanlarında yapılması önerilebilir.

Ödevin verilme sıklığının erişiyeye etkisi araştırılabilir.

Grupların 1 ay sonraki unutma puanlarına bakılabilir.

Sonuç olarak; Bu tür araştırmaların çoğaltılması, eğitim alanındaki çalışmalara katkı getirecek ve eğitim kurumlarındaki çalışmalara ışık tutacaktır.

KAYNAKÇA

DEMİREL, Melek, "İlkokul Beşinci Sınıf Yabancı Dil Öğretiminde Ev Ödevi olarak Verilen Araştırmaların Öğrencilerin Erişimine Etkisi" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 1989.

DİNÇER, A. "Çocuklara Ev Ödevi Verelim mi?", **İlköğretim Dergisi**, 1948.

ERTÜRK, Selahattin, **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Yelken Tepe Yayınları: 1979.

İLKOKUL PROGRAMI, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1988.

İLKOKUL YÖNETMELİĞİ, Tebliğler Dergisi, Sayı: 2182, 11.2.1985.

SÖNMEZ, Veysel, "Sınavlar, Erişi ve Maliyet", Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

YETENÇ, Mehmet, "Ev Ödevleri", **İlköğretim Dergisi**, 1955.

TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ ÖĞRETİM DİZİSİ YAYINLARI

	FIYATI
— Ortaöğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları	6.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Fen Öğretimi ve Sorunları	6.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Matematik Öğretimi ve Sorunları	6.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi ve Sorunları	6.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilimler Öğretimi ve Sorunları	6.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları	6.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları	7.000.-
— Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları	(Baskıda)